

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИРОЩУВАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ
ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА»**

17 – 18 квітня 2014 року

Полтава

Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми вирощування та переробки продукції рослинництва» / Редкол.: М. Я. Шевніков (відп. ред.) та ін. Полтавська державна аграрна академія, 2014. - 228 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених науковцями Полтавської державної аграрної академії та інших навчальних та наукових закладів Міністерства аграрної політики та продовольства України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

М. Я. Шевніков - доктор с. – г. наук (*відповідальний редактор*);
О. С. Пипко - кандидат с. – г. наук (*заступник відповідального редактора*);
Г. П. Жемела - доктор с. – г. наук;
О. М. Куценко – професор, кандидат с. – г. наук ;
О. А. Антонєць - кандидат с. – г. наук (*відповідальний секретар*);
О. В. Бараболя - кандидат с. – г. наук ;
Т.О. Белова - кандидат с. – г. наук ;
С. В. Філоненко - кандидат с. – г. наук .

Рекомендовано до друку вченою радою факультету агротехнологій та екології ПДАА,
протокол № 9 від 14 квітня 2014 року

ЗМІСТ

Шевніков М.Я. Продуктивність сої залежно від метеорологічних факторів лівобережної частини Лісостепу України	7
Антонець О.А., Бойко Е.А. Насіннева продуктивність люцерни залежно від сортових особливостей	14
Бараболя О.В., Лук'яненко О. Якість та урожайність гібридів соняшнику залежно від агротехніки вирощування	19
Бараболя О.В., Сиволога С.І. Формування врожайності і якості зерна пшениці озимої залежно від впливу органічних добрив ...	23
Бараболя О.В., Шендрик Е. Влив сортових особливостей соняшника на якість та вихід олії	25
Баштавенко О.А., Антонець О.А. Формування продуктивності стоколосу безостого залежно від способу сівби і норми висіву	27
Бездудний Г.І., Філоненко С.В. Урожайність буряка цукрового залежно від норм висіву насіння	34
Бєлов Я.В. Застосування мікробіологічних препаратів при вирощуванні лікарських рослин	38
Бєлов Я.В. Перспективні мікробіологічні препарати та вивчення їх дії на продуктивність лікарських рослин	40
Бєлова Т.О. Лікувальні властивості, використання та впровадження в культуру чорнушки посівної	43
Бєлова Т.О. Шоломниця байкальська – перспективна лікарська культура	46
Біленко О.П., Хлистун О.А. Про урожайність сої в Решетилівському районі Полтавської області	48
Біленко О.П. Застосування полімерного покриття і родючість ґрунту	49
Брайко О.В., Бараболя О.В. Вплив сортових особливостей пшениці озимої на урожайність та якість зерна	53

Будник С.В., Антонєць О.А. Вплив ретарданту Біном® 46% в.р.к. на урожайність ячменю ярого.....	57
Гордєєва О. Ф., Онищенко Д. І. Оптимізація удобрення гірчиці сарептської ярої	62
Давиденко В.О., Філоненко С.В. Вплив регуляторів росту на продуктивність буряка цукрового та технологічні якості його коренеплодів	65
Данилець І. О., Бєлова Т.О. Перспективи введення в культуру шавлії лікарської в господарствах різних форм власності	68
Дворник В.І., Філоненко С.В. Продуктивність буряка цукрового залежно від способів основного обробітку ґрунту	71
Єрмаков С.В., Бєлова Т.О. Фармакологічні властивості, біологічні особливості та технологія вирощування гісопу лікарського	76
Звонар Л.М. Актуальність збереження родючості ґрунтів	78
Копейкін В. І., Філоненко С.В. Зернова продуктивність гібридів кукурудзи іноземної селекції	81
Кочєрова Л.О., Філоненко С.В. Продуктивність буряка цукрового та технологічні якості його коренеплодів залежно від застосування мікродобрих	86
Кулібаба А.В., Антонєць О.А. Продуктивність конюшини лучної залежно від елементів технології вирощування	89
Кулібаба М.Ю. Вплив строків сівби та обробки рослин біопрепаратом ризогумін на розвиток бульбочкового апарату рослин сої	99
Лашко В.А., Антонєць О.А. Вплив строків сівби на формування урожайності соняшнику	102
Литвиненко О.С., Бєлова Т.О. Біологічні особливості та технологія вирощування картоплі	107
Литвиненко Т.В., Петрова В.С. Дослідження кондиційності насіння	110

Мандзюк Р.А. Система нульового обробітку ґрунту. переваги і недоліки системи no-till.....	114
Меріуц О. Д., Філоненко С.В. Продуктивність та якість коренеплодів буряка цукрового за внесення ґрунтових гербіцидів.....	119
Міленко О. Г. Забур'яненість соєвого агрофітоценозу залежно від сорту, норм висіву та способів догляду за посівами	123
Москаленко Л.В. Мікродобрива та їх застосування на посівах сої	126
Орихівська О.М. Збереження чорноземів і довкілля при застосуванні амофосфогіпсу.....	129
Пастушенко О.А., Антоненко О.А. Урожайність зеленої маси суданської трави залежно від сортових особливостей	133
Пипко О.С., Корсун І.В. Вплив строків скошування і деяких прийомів агротехніки на насінневу продуктивність люцерни	138
Писаренко П.В., Березницька Т.І. Вплив мікробіологічних препаратів (поліміксобактерину та діазобактерину) на ріст і розвиток алтеї лікарської	141
Пушкар З.М., Філоненко С.В. Вплив мікродобрив на врожайність та якість насіння буряка цукрового	144
Смірнова Г.С., Антоненко О.А. Урожайність насіння суданської трави залежно від способу сівби і норми висіву	148
Сопінська С.В., Філоненко С.В. Вплив калійних добрив на врожайність та технологічні якості коренеплодів буряка цукрового	155
Стегній Т.М., Ткаченко Т.В. Використання у бджільництві соків, настоек, відварів рослин для стимулювання розвитку бджолиних сімей	160
Супруненко О.О., Філоненко С.В. Вплив сортових властивостей на продуктивність та технологічні якості коренеплодів буряка цукрового	165
Тараненко С.Г., Філоненко С.В. Формування врожайності та якості цукросировини гібридів буряка цукрового вітчизняної та зарубіжної селекції	169
Тригуб О.В. Результати агротехнологічного вивчення гречки різного еколого-географічного походження	

	172
Федорченко М.О., Бєлова Т.О. Історія культури картоплі	176
Філіпась Л.П., Біленко О.П. Культура для енергетичних плантацій швидкого обороту	180
Філоненко С.В. Насіннева продуктивність висадків буряка цукрового за різних строків їх садіння	182
Філоненко С.В. Формування продуктивності та якості коренеплодів буряка цукрового за позакореневого внесення мікродобрива басфоліар	191
Харченко Ю.В., Харченко Л.Я. Формування продуктивності та якості коренеплодів буряка цукрового за позакореневого внесення мікродобрива басфоліар	200
Холод С.М., Кочерга В.Я. Хвороби найпоширеніших бобових та злакових багаторічних кормових трав в південному Лісостепу України	205
Четверик Л.М., Філоненко С.В. Вплив попередників на врожайність та якість коренеплодів буряка цукрового	209
Шевніков М.Я., Лотиш І.І. Особливості розвитку різних сортів сої в умовах лівобережного Лісостепу України	114
Шовкова О.В. Вплив строків сівби та способів застосування мікродобрив на ріст і розвиток рослин сої	220
Яковенко П.В., Філоненко С.В. Урожайність та посівні якості насіння буряка цукрового залежно від систем хімічного захисту його висадків від бур'янів	224

5. Свидинюк І.М. Технологія вирощування кукурудзи на зерно в Лісостепу України // Хімія. Агрономія. Сервіс. – 2007. - № 21-22. – С. 8-10.

УДК 633.63:631.8

ПРОДУКТИВНІСТЬ БУРЯКА ЦУКРОВОГО ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ЯКОСТІ ЙОГО КОРЕНЕПЛОДІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАСТОСУВАННЯ МІКРОДОБРІВ

Кочерова Л.О., студентка магістерського курсу заочної форми навчання факультету агротехнологій та екології

Філоненко С.В., кандидат с.-г. наук, доцент

Полтавська державна аграрна академія

Буряк цукровий є єдиним цукроносом промислового масштабу і провідною технічною культурою нашої держави та інших країн помірного клімату [2]. До недавнього часу він був культурою високорентабельною, вирощування якої вимагало і вимагає точних знань біології та агротехніки, професіоналізму й капіталовкладень. Високі затрати на насіння, засоби захисту, техніку, паливо й добрива знижують рентабельність цієї культури і в деяких випадках доводять навіть до її збитковості [3].

Зауважимо, що роль збалансованого живлення у правильно підібраній системі удобрення буряка цукрового набуває першочергового значення. Добре організувавши цей компонент технології, можна підвищити здатність культури опиратися негативному впливу як зовнішнього середовища, так і патогенних мікроорганізмів і, як наслідок, – зекономити кошти на захисті рослин [2].

Проте, на процес засвоєння макроелементів впливає багато факторів, в тому числі і поєднання та вплив мікроелементів. До того ж, останні здатні не тільки суттєво вплинути на продуктивність культури, але й у значній мірі змінити якість цукросировини [1].

Сучасна агротехнологія передбачає застосування як макро-, так і мікродобрив. Сьогодні у країнах Західної Європи застосовують декілька десятків тисяч тонн мікродобрив на рік. Україна, на жаль, з багатьох причин відстає у цьому, але застосування відповідних видів добрив із року в рік у нас теж зростає [2]. Особливо показовим є той факт, що ті господарства, які впроваджують застосування мікродобрив у якості обов'язкового агроприйому, і надалі продовжують їх застосовувати. Адже це дає беззаперечні переваги економічного плану, а саме – підвищення рентабельності рослинництва.

Зараз на ринку з'явилося багато різних препаратів, що містять певну кількість мікроелементів. Але інформації стосовно реакції буряка цукрового,

різних його гібридів і сортів на застосування цих препаратів при позакореновому підживленні, а також впливу відповідних препаратів на технологічні якості цукросировини у виробничих умовах мало.

Виходячи з цього, дослідження щодо впливу різних доз комплексного мікродобрива «Комбібор» на продуктивність буряка цукрового, особливості формування врожайності цієї культури, є досить важливими і мають неабияке практичне значення. Відповідні дослідження впродовж 2012-2013 років ми проводили на полях товариства з обмеженою відповідальністю «Агрофірма «Маяк»», що в Котелевському районі Полтавської області.

Об'єкт досліджень – процеси формування продуктивності буряка цукрового за внесення різних доз мікродобрива Комбібор. Предметом досліджень слугували рослини гібриду Перла, що рекомендований для вирощування в Полтавській області. Мета досліджень – вивчення оптимальних доз для позакоренового внесення композиції мікроелементів нового покоління «Комбібор» та його впливу на продуктивність буряка цукрового і технологічні якості його коренеплодів у виробничих умовах.

Дослідження проводилися за наступною схемою:

1. Без обробки – контроль.
2. Позакореневе внесення мікродобрива «Комбібор» у дозі 3 л/га в фазі 3-4 пар листків буряка цукрового.
3. Теж саме, але доза мікродобрива 6 л/га.
4. Теж саме, але доза мікродобрива 9 л/га.

Повторність досліду триразова. На досліджуваних ділянках застосовувалась загальноприйнята технологія вирощування буряка цукрового для відповідної ґрунтово-кліматичної зони, за різницею тих варіантів, де вносили різні дози мікродобрива «Комбібор». Спостереження, аналізи та обліки проводилися відповідно до загальноприйнятих методик, що розроблені науковцями Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН (м. Київ).

Результати наших дворічних досліджень щодо впливу різних доз комплексного мінерального мікродобрива «Комбібор» на рослини буряка цукрового гібриду Перла показали, що воно (залежно від дози внесення) по різному впливає на густоту рослин цукроносною культурою. Зазвичай застосування «Комбібору» позитивно позначилось на збереженні рослин протягом вегетаційного періоду від часу його внесення і аж до збирання врожаю. В середньому за два роки густота рослин буряка цукрового перед обробкою на ділянках досліду становила 116,9...117,6 тис./га. Вже через 30 днів після обприскування різними дозами добрива було видно його позитивний вплив на культуру: на контролі до цього часу випало 9 тис. рослин, а на ділянках із позакореновими підживленнями – від 0,9 до 2,4 тис.

Облік густоти рослин, який ми проводили перед збиранням врожаю, підтвердив, що комплексне добриво «Комбібор», продовжуючи позитивно впливати на рослини буряка цукрового, дійсно запобігає негативному впливу на них факторів зовнішнього середовища і тим самим зменшує частку

випавших біотипів. Так, на ділянках контрольного варіанту, де не проводили підживлення мікродобривом, в середньому за два роки відсоток випавших рослин буряка цукрового становив 26,8%. Найменше випало рослин на 3 варіанті, де проводили позакореневе підживлення комплексним добривом «Комбібор» дозою 6 л/га – 14,7%. На ділянках інших варіантів загинуло дещо більше рослин.

Щодо врожайності, то найбільшою вона виявилася на ділянках варіантів, де вносили 6 і 9 л/га комплексного добрива нового покоління «Комбібор». Саме тут отримали, в середньому за два роки, по 512 і 487 ц/га цукросировини, що доказово перевищило відповідний показник на контролі – 435 ц/га.

Головним показником технологічних якостей коренеплодів буряка цукрового є, звичайно, їх цукристість. Дані наших дворічних досліджень довели, що позакореневе підживлення цукроносною культурою новою композицією мікроелементів, які знаходяться у доступній для рослин формі, призводить до зростання вмісту цукру у коренеплодах буряка. Варто відмітити, що всі дози мікродобрива позитивно вплинули на цукристість, хоча найвищою за два роки вона виявилася на ділянках 3 варіанту – 17,6%. Це на 0,9% перевищило контроль і на 0,1-0,3% інші досліджувані варіанти.

Важливим показником, за яким роблять висновок щодо доцільності того чи іншого агрозаходу, препарату за вирощування буряка цукрового, звичайно, є збір цукру. Як доводять результати наших дворічних дослідів, саме подвійна і потрійна дози комплексного добрива нового покоління «Комбібор» виявилися найефективнішими і на ділянках цих варіантів отримали майже однаковий збір цукру – 90,1 та 85,2 ц/га відповідно, що на 16,1 і 14,3 ц перевищило контрольний варіант без позакореневого підживлення.

Висновок: У бурякосіючих господарствах нашої області доцільно проводити позакореневе підживлення буряка цукрового комплексним мікродобривом нового покоління «Комбібор». Це сприяє зростанню продуктивності культури, значному покращенню технологічних якостей коренеплодів і збільшенню виходу цукру з одиниці площі. Застосовувати «Комбібор» доцільно у фазі 3-4 пар листків у рослин буряка цукрового. Оптимальною є доза 6 л/га відповідного препарату.

Література:

1. Жердецький І.М. Технологічна якість коренеплодів цукрових буряків залежно від позакореневого застосування добрив // Цукрові буряки. - №1. - 2011. - С. 15-16.
2. Ременюк Ю.О., Шамів І.В. Особливості підживлення рослин цукрових буряків макро- та мікроелементами // Хімія. Агрономія. Сервіс. – 2010. - №6. – С.22-25.
3. Ярошко М.В. Мікроелементи живлення цукрового буряку // Агроном. – 2011. - №4. – С.98-100.